

Beleidsplan meer-en hoogbegaafdheid

Versie augustus 2024

Inhoudsopgave:

Inleiding

Visie

Doel

Beleid : signalering, kleuters, versnellen, compacten en verrijken

Uitvoering : eigenaarschap en bijsturen

Bijlage 1: verrijking op KBS De Wegwijzer

Bijlage 2: Beleidsplan Expeditieklas KBS De Wegwijzer

Bijlage 3: Lijst met smartgames groep 3 tot en met 8

Inleiding

Kinderen hebben een natuurlijke behoefte om zich te ontwikkelen. Hiervoor is een passend leerstofaanbod nodig voor alle kinderen. Geven we onze begaafde kinderen alleen te makkelijk werk, kunnen er allerlei ontwikkelingsproblemen ontstaan die verregaande gevolgen kunnen hebben voor de emotionele ontwikkeling van onze kinderen. En daarnaast voor het vervolgonderwijs en de toekomstige baan.

Door voldoende uitdaging en begeleiding te bieden, willen we voorkomen dat kinderen in hun denkbeeldige hangmat gaan liggen. We leren kinderen om zich in te spannen, door te zetten, hun eigen grenzen te leren kennen, te leren leren, om te gaan met teleurstellingen en voldoening te halen uit een resultaat waarvoor ze hard hebben gewerkt. Dit alles draagt bij aan een positief zelfbeeld.

Visie

We hebben als OET de visie dat alle leerlingen, inclusief de meer- en hoogbegaafden een plek hebben waar ze zich thuis voelen en lekker in hun vel zitten. We willen dat ze een aanbod krijgen waarmee ze uitgedaagd worden, leren leren en werken aan hun executieve functies, waarbij altijd aandacht is voor het zijnsluik.

We hebben gekozen om bij meer- en hoogbegaafde kinderen in principe te kiezen voor verdieping in de

eigen groep. Voor kinderen voor wie het verdiepende aanbod in de eigen groep niet voldoende uitdaging biedt, hebben we de Expeditieklas opgericht. Daarin bieden we de kinderen verbreding aan.

Doel

Het doel van het onderwijs is:

1. De leerlingen zitten goed in hun vel.
Leerlingen zijn blij en gaan met plezier naar school toe. Dit betekent niet dat ze alles leuk vinden, maar dat ze een positief beeld hebben van zichzelf, van school en hun plek daarin.
2. Leerlingen zijn productief.
Leerlingen presteren op een niveau dat bij hun cognitieve en sociaal-emotionele capaciteiten hoort. Ze zijn zich bewust van hun competenties en hoe die in te zetten. Ze zijn in staat om met frustraties en uitdagende stof om te gaan. Ze zijn voorbereid op de eisen die op het middelbaar onderwijs aan hen gesteld worden.
3. Leerlingen halen de kerndoelen
Leerlingen hebben een goede beheersing van de stof die in de kerndoelen omschreven staat. We proberen binnen rede alle leerlingen dit in de gebruikelijke acht jaar af te laten ronden. De leerlingen zijn goed voorbereid op de inhoud waar het middelbaar onderwijs op verder gaat.
4. Plusdoelen
De plusdoelen zijn gericht op het aanleren van vaardigheden. De belangrijkste vaardigheden zijn: Groeimindset, omgaan met je overtuigingen, executieve functies, zelfstandig werken en samenwerken.
Deze plusdoelen halen we met behulp van plusmateriaal wat we selecteren als middel om de bovenstaande vaardigheidsplusdoelen te bereiken.

Bovenstaande doelen staan in volgorde van belangrijkheid. We zullen als school altijd binnen rede werken om te zorgen dat alle leerlingen een bepaald niveau halen alvorens door te gaan naar een volgend niveau.

Beleid – Signalering

We signaleren en registreren leerlingen waarvan het (onderbouwde) vermoeden bestaat dat ze meer- of hoogbegaafd zijn en volgen ze door de hele schoolcarrière. Als praktische middelen gebruiken we de volgende tools:

1. Menstekening op eerste dag. (score volgens de normen van “Goodenough”)
2. Overdracht vanuit de voorschoolse opvang.
3. Opvallendheden tijdens intake leerling.
4. Algemene indruk van de ouders.
5. Observaties van de leerkracht.
6. Het Zijnsluik.
7. Leerlingvolgsysteem: Mijn Kleutergroep (bij groep 1/2), CITO (gr 3-8).
8. Voeren van een talentgesprek.
9. Signaleren MB-HB is een vast item tijdens de groepsbesprekingen.
10. Het aanbieden van verrijkingsstof aan die leerlingen en kijken naar hoe ze ermee omgaan.

11. Eventueel een signaleringslijst voor de leerkracht: Signaleringslijst SBD Midden-Holland en Rijnstreek ; Signaleringslijst Onderpresteren (Eduforce) ;vragenlijst “wie ben ik?”; Zelfbeeldvragenlijst; Onderpresteerders-alfabet (Ilse Wassenaar), Zinnenaanvultest , Signaleringslijst ontwikkelingsvoorsprong (F. Olders De Starter), vervolgens eventueel doortoetsen.
12. Eventueel aanvullend onderzoek in de vorm van intelligentieonderzoek.

Beleid – Kleuters

1. In principe wordt er geen lees/schrijfonderwijs gegeven.
2. De focus ligt op het relevant maken van de activiteiten en deze uitleggen.
3. Lezen wordt zeker niet ontmoedigd, maar ook niet aangemoedigd.
4. We kijken bij de doorstroming van groep 2 naar groep 3 kritisch naar wat het specifieke kind nodig heeft, de vraag “waar ontwikkelt een kind zich het best” staat centraal.

Beleid – Versnellen

Als er sprake is van eventueel versnellen wordt het volgende stappenplan doorlopen. Let op! Versnellen blijft maatwerk.

1. Leerling loopt meer dan een jaar voor.
2. Leerkracht bespreekt leerling met IB-er en HB-coördinator.
3. De versnellingswenselijkheidslijst wordt gezamenlijk ingevuld door de ouders, de leerkracht en de IB-er en er wordt gekeken of er doorgetoetst gaat worden.
4. Bij besluit tot doortoetsen worden directeur, ouders en leerkracht van de ontvangende groep hierover geïnformeerd.
5. Leerkracht en/of IB-er toetst door (CITO R&W, BL, Spelling en AVI).
6. IB-er observeert indien gewenst in de klas.
7. HB-coördinator heeft indien gewenst een gesprek met de leerling.
8. Directeur wordt geïnformeerd over het genomen besluit.
9. Gesprek met ouders en leerkracht, IB-er en HB-coördinator.
10. Leerling wordt goed gevolgd om hiaten te voorkomen/op te lossen.

Beleid en uitvoering – Compacten en Verrijkingswerk

Lessen worden gedifferentieerd aangeboden. Leerling krijgt de lessen rekenen aangeboden via de compacting die in de methode zit.

De tijd die na het behalen van de kerndoelen op eigen niveau over is wordt besteed aan plusdoelen: Eerst vakgebonden verdieping (verder uitdiepen van bestaande onderwerpen), daarna verrijking in de vorm van verbreding (meer onderwerpen). Rekentijd blijft rekestijd en taaltijd blijft taaltijd.

Het uitgangspunt bij de verrijking is het opdoen van denk- en gedragsvaardigheden. Zie bijlage 1 voor het verdiepings- en verrijkingsaanbod.

KBS De Wegwijzer werkt met de methode Alles-in-1. De leerstof wordt hierbij op niveau aangeboden. Compacting is daarom niet van toepassing bij Alles-in-1.

We besteden schoolbreed veel aandacht in alle groepen aan een positieve leercultuur met veel aandacht voor een groeimindset en het inzetten van metacognitieve strategieën en executieve vaardigheden. (bijv. concentreren, niet opgeven, samenwerken, nieuwsgierig zijn, proberen, je fantasie gebruiken, jezelf blijven verbeteren en genieten van het leven/leren.)

Uitvoering – Eigenaarschap

Het beleidsplan wordt bewaakt en bijgewerkt door de werkgroep MHB. Haar taken zijn:

1. Bewaken van het beleidsplan. (Wijzigingen worden doorgegeven aan de coördinatoren, alleen zij werken bij.)
2. Adviseren en inspireren van collega's gedurende het jaar.
3. Het begeleiden bij het maken en uitvoeren van plannen voor specifieke leerlingen.
4. Begeleiden van lastige signaleringsgevallen.
5. Hulp bieden bij vragen, klachten en opmerkingen van ouders, leerlingen en collega's.
6. Deelnemen aan MHB-connect van INOS.
7. MHB minimaal twee keer per jaar op een teamvergadering aan bod laten komen.
8. Zorgen dat er voldoende materiaal op school aanwezig is om verrijking en verdieping aan te bieden in de groep.
9. Nieuwe kennis de school inhalen en verspreiden zodat we up to date blijven met vernieuwingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan literatuur.
10. Contact houden met de directie over het koersplan.

De werkgroep wordt bemand door:

1. IB'ers
2. Coördinatoren meer- en hoogbegaafdheid
3. Leerkrachten

Uitvoering – Bijsturen

Allereerst moet er met regelmaat gemeten worden of het proces naar behoeven verloopt. Dit kan bijvoorbeeld met de ouder-kind gesprekken. Hierbij kunnen er verschillende zaken bekeken worden:

1. Vragenlijst aan leerlingen (afhankelijk van groep)
  - Hoe vind je de stof: Supermoeilijk, beetje moeilijk, beetje makkelijk of supermakkelijk? • Hoeveel tijd heb je in de klas voor zelfstandige verwerking?
  - Wat voor begeleiding krijg je van je leerkracht?
2. Tevredenheidsonderzoek ouders
3. Volgen leerresultaten (Kerndoelen: DLE, Plusdoelen: Methode gebonden toetsen)
4. Klassenobservaties
5. Volgen leerlingen door de jaren heen

Bij de overgang naar het volgende schooljaar wordt gezorgd voor een goede overdracht. Op het groepsoverzicht wordt aangegeven welke kinderen werken met verrijkings- en/of verdiepingsmateriaal. Specifiek letten de Ib'ers aan het begin van het jaar erop dat leerlingen weer gezien zijn in de nieuwe klas

na dossieroverdracht. Wanneer er in latere jaren hoogbegaafde leerlingen gesignaleerd worden dan worden deze doorgesproken met de leerkrachten van voorgaande jaren om uit te zoeken hoe deze leerling eventueel eerder opgemerkt had kunnen worden.

Bijlage 1 Verrijking op KBS de Wegwijzer

Leerjaar 1 en 2

Groep 1 en 2 werken met Kleuteruniversiteit waarbij gewerkt wordt vanuit de taxonomie van Bloom.

Smartgames:

- castle logix
- jaap en de bonenstaak
- sneeuwwitje
- drie kleine biggetjes
- dinosaurs mystic islands
- dinosaurs mystic islands
- squirrels go nuts
- IQ stars
- IQ stars
- IQ puzzler
- IQ puzzler
- jump in
- penguins pool party
- chicken shuffle
- smart farmer
- coral reef
- smart car
- camelot junior
- rush hour
- roodkapje
- colour code
- towerlogic
- smartgames houten blokken
- tricky tower
- trucky

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van verrijkend ontwikkelingsmateriaal, Kleuterlab, de map 'Pienter', Leeskrakers en Slimme kleuters.

Leerjaar 3-8 algemeen

Voor alle verrijkings- en verdiepingswerk geldt dat dit geen vrijblijvende leerstof is. De leerkracht stelt eisen aan dit werk en geeft minimaal één keer per week instructie.

In de groepen 3 tot en met 8 wordt gebruik gemaakt van verrijkende materialen op het gebied van taal, lezen, rekenen en wereldoriëntatie. Daarnaast heeft ieder leerjaar een aantal smartgames ter beschikking. De werkgroep MHB zorgt jaarlijks voor het up to date houden en aanvullen van verrijkende materialen.

Bij rekenen wordt in alle leerjaren gebruik gemaakt van Meesterwerk horend bij onze rekenmethode Getal en ruimte junior.

M.b.t. taal wordt in groep 3 wordt de zon stroming aangeboden. Vanaf groep 4 is de verrijking/verdieping opgenomen in de methode Alles in-1. De extra verrijkings- en verdiepingsmaterialen en de smartgames zijn per leerjaar verdeeld zodat er een doorgaande lijn is.

Schema compacten en verrijken Alles-in-1

Groep	Gemiddelde groep (2F)	Verrijkende groep (2F+)
4		
5	A en B	B en C
6	A, B en C	D
7	D	D en E
8	D en E	D,E en F

Schema compacten en verrijken rekenen

Groep	Gemiddelde groep (1S)	Verrijkende groep volgt de compacte route (1S+)	Zeer sterke rekenaars
3 tot en met 8	Zwarte opdrachten, blauwe opdrachten. Eventueel T-opdrachten.	Alleen de blauwe opdrachten, T-opdrachten en V-opdrachten	Zelfde als verrijkende groep aangevuld met Meesterwerk.

Leerlingen die ondanks compacten en verrijken binnen de eigen groep een hulpvraag hebben, kunnen begeleiding krijgen in de Expeditieklas. Zie hiervoor het onderstaande beleidsplan Expeditieklas.

In de groepen 3 tot en met 8 is een groot aantal **smartgames** aanwezig. Deze zijn per leerjaar specifiek uitgezocht en worden jaarlijks aangevuld als dat nodig is. Op deze manier hebben de leerlingen ieder leerjaar weer nieuwe smartgames waar ze uit kunnen kiezen. Een lijst met smartgames per leerjaar is als bijlage toegevoegd.

Bijlage 2: Beleidsplan Expeditieklas kbs De Wegwijzer

Doel van de Expeditieklas:

Het creëren van een plek en een dagdeel per week waarin kinderen met een sterk ontwikkelpotentieel, voor wie in de eigen klas op dit moment onvoldoende wordt voldaan aan hun onderwijsbehoeften, uitdaging vinden, in contact komen met peers, leren leren, een groeimindset en executieve vaardigheden ontwikkelen.

Visie / missie van de Expeditieklas

We willen ervoor zorgen dat de kinderen in de Expeditieklas ten volle tot hun recht komen, dat ze zich thuis voelen en energie kunnen opdoen, waar ze leren te geloven in hun talent, en waar ze hun zelfvertrouwen kunnen vergroten en laten zien wat ze in hun mars hebben. Hierdoor kunnen ze zichzelf zowel op school als buiten school laten zien.

Doelstelling van Expeditieklas:

In de Expeditieklas wordt gewerkt aan de zogenaamde plusdoelen. Deze zijn ontleend aan talentklas Unique, plusklas-unique.com. De plusdoelen staan ook beschreven in het beleidsplan meer- en hoogbegaafdheid van de onderwijseenheid Teteringen.

1. De leerlingen zitten lekker in hun vel
Leerlingen zijn blij en gaan met plezier naar school en naar de Expeditieklas. Dit betekent niet dat ze alles leuk vinden maar dat ze een positief beeld hebben van zichzelf, van school, van de Expeditieklas en hun plek daarin.
2. Leerlingen zijn productief en nemen zelf verantwoordelijkheid in hun leerproces.
Leerlingen presteren op een niveau dat bij hun cognitieve en sociaal emotionele capaciteiten hoort. Ze zijn zich bewust van hun talenten en hoe die in te zetten. Ze zijn in staat om met frustraties en uitdagende stof om te gaan. Ze zijn voorbereid op de eisen die in het middelbaar onderwijs aan ze gesteld worden.
3. Leerlingen halen plusdoelen
De plusdoelen zijn gericht op het aanleren van vaardigheden. De belangrijkste vaardigheden zijn: jezelf motiveren, omgaan met overtuigingen, geheugen gebruiken, zelfstandig werken, samenwerken, omgaan met frustraties, het opsporen en oplossen van hiaten.

Deze plusdoelen halen we met behulp van plusmateriaal wat we selecteren als middel om bovenstaande vaardigheidsplusdoelen te bereiken.

Voor welke leerlingen is de Expeditieklas bedoeld?

De doelgroep van de Expeditieklas betreft leerlingen met een sterk ontwikkelpotentieel die naast compacten en verrijken in de eigen groep meer nodig hebben om tegemoet te komen aan hun speciale onderwijsbehoeften. Dit kan zijn op het gebied van verdieping, verbreding, mindset, executieve functies of gedrag.

Welke type kind willen we bereiken?

- VWO+ leerlingen die meer aankunnen dan de (verrijkende) leerstof die ze in de groep krijgen aangeboden en behoefte hebben aan omgaan met peers.
- Leerlingen met een sterk ontwikkelpotentieel die relatief of absoluut onderpresteren.
- Leerlingen met een sterk ontwikkelpotentieel met daarnaast een hulpvraag op het gebied van mindset of executieve vaardigheden.
- mogelijk ook dubbelbijzondere leerlingen.

Organisatie

De leerlingen van de Expeditieklas komen één dagdeel per week naar de Expeditieklas. Voor de middenbouw is dat op donderdagochtend en voor de bovenbouw op maandagochtend.

In de middenbouw kunnen leerlingen deelnemen van groep 3 tot en met 6. In de bovenbouw zitten leerlingen van groep 6 tot en met 8. De leerlingen van groep 8 kunnen tot de carnavalsvakantie deelnemen aan de Expeditieklas. Daarna gaan ze uit de Expeditieklas en schuiven de groep 6 leerlingen uit de middenbouwgroep door naar de bovenbouwgroep.

Per bouw kunnen per periode maximaal 10 leerlingen deelnemen aan de Expeditieklas.

Wanneer kan een leerling worden toegelaten tot de Expeditieklas?

1. Tijdens de groepsbespreking is naar voren gekomen dat de leerkracht en/of intern begeleider vermoedt/vermoeden dat de leerling een sterk ontwikkelpotentieel heeft.
2. Uit de signaleringslijst begaafdheid van SBD Midden Holland blijkt:

Of: dat een leerling zeer waarschijnlijk begaafd is en meer aankan.

Of: dat een leerling mogelijk begaafd is en is vermoedelijk aan het onderpresteren.

3. De leerling heeft gedurende tenminste een periode van 10 weken het reguliere werk gecompact en daarbij verrijking aangeboden gekregen.

Hoe gaan we om met dubbelbijzondere kinderen?

Bij dubbelbijzondere kinderen bekijken we individueel of deelname aan de Expeditieklas of een andere interventie, bijvoorbeeld deelname aan de bovenschoolse plusklas Eureka of nog een andere interventie het beste past.

Proefperiode

Alle kinderen die starten in de Expeditieklas, doorlopen eerst een proefperiode van 6-8 weken (één periode). Na deze periode wordt bekeken of voortzetten van deelname aan de Expeditieklas een passende interventie is. Hierbij zijn de groepsleerkracht, de ouders, de leerkracht van de Expeditieklas en de intern begeleider betrokken.

Evaluatie

Drie keer per jaar worden de leerdoelen geëvalueerd en bijgesteld. Als uit de evaluatie blijkt dat deelname aan de Expeditieklas niet langer nodig of gewenst is, gaat de leerling uit de Expeditieklas. Dit wordt besloten in overleg met de groepsleerkracht, specialist hoogbegaafdheid, intern begeleider of directie. Ouders worden hierover geïnformeerd.

Ouders

De ouders worden betrokken bij de aanmelding in de Expeditieklas. Vervolgens worden zij per mail geïnformeerd over de gang van zaken in de Expeditieklas. De leerkracht van de Expeditieklas zorgt voor een schriftelijke evaluatie per rapportperiode. Deze evaluatie wordt gedeeld met de groepsleerkracht. Deze deelt de informatie uit de evaluatie met ouders tijdens de ouderavond. Indien nodig kan er ook een gesprek plaatsvinden met ouders, groepsleerkracht en de leerkracht van de Expeditieklas.

Aanpak, methodieken en materialen

In de Expeditieklas wordt gewerkt met smartgames en gezelschapsspelen. Hiermee worden de executieve vaardigheden geoefend en wordt er gewerkt aan een flexibele mindset.

Er wordt in periodes van 6 tot 8 weken gewerkt aan een uitdagend thema of project met een verdiepend en verbredend aanbod. Er wordt gebruik gemaakt van Somplextra, Kant en Klaar plus, Junior Lab, onderzoekend leren, Outside the box, Slimme taal, Prik en Co, puzzels, breinbrekers en diverse andere bronnen. De bibliotheek zorgt bij ieder thema voor een aanbod aan informatieve en/of verhalende boeken passend in het thema.

Verder wordt er regelmatig gewerkt aan construeren en programmeren door middel van Lego en M-bots.

Voor de psycho-educatie met betrekking tot executieve vaardigheden wordt het programma 'Breinhelden' gebruikt. Voor lessen over mindset wordt de map van Platform Mindset ingezet. Daarnaast worden de talentkaarten van Dewulf gebruikt.

Andere zorgvoorzieningen binnen het samenwerkingsverband

Binnen het bestuur van INOS is er een bovenschoolse plusklas : Expeditie Inos. Deze is bedoeld voor leerlingen met een sterk ontwikkelpotentieel voor wie de interne plusklas op dat moment onvoldoende tegemoet kan komen aan hun onderwijsbehoeften.

Werkgroep MHB kbs De wegwijzer

SmartGames Groep 3:

1. Fauna Logic
2. Penguïns on ice
3. Chicken Shuffle
4. Dinosaurs Mystic Islands
5. Squirrels Go Nuts!
6. Balance Beans
7. Smart Farmer
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____

SmartGames Groep 4:

1. Quadrillion
2. Chocolate Fix
3. Safari Rush Hour
4. IQ Candy
5. Braincheeser
6. Asteroid Escape
7. Penguins Pool Party
8. Go Getter
9. _____
10. _____

11. _____
12. _____
13. _____

Smartgames groep 5:

1. Tangram Competition
2. Colour Cube Sudoku
3. Tilt
4. Laser Maze Junior
5. Anti Virus Mutation
6. Horse Academy
7. Grizzly Gears

8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____

SmartGames groep 6:

1. IQ Focus
2. Spin Out
3. Hoppers
4. Chocolate Fix

- 5. Lunar Landing
- 6. Road Block
- 7. Temple Connection
- 8. _____
- 9. _____
- 10. _____
- 11. _____
- 12. _____
- 13. _____

SmartGames groep 7:

- 1. Rollercoaster Challenge

2. Gravity Maze
3. River Crossing
4. Rush Hour
5. Lazer Maze
6. Pirates Crossfire
7. IQ Digits
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____

SmartGames groep 8:

1. Walls & Warriors
2. Diamond Quest
3. Color Cube Sudoku
4. Atlantis Escape
5. Wave Breaker
6. IQ Six Pro
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____

